

ΛΑΪΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ (Ιανουάριος 2006)

Συγγραφέας: ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Η Κομισιόν προσφεύγει, ξανά, στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο κατά της Ελλάδας για παραβίαση του κοινοτικού (και... ελληνικού) περιβαλλοντικού δικαίου σχετικά με τη χωματερή του Κουρουπητού στα Χανιά. Η προηγούμενη προσφυγή είχε οδηγήσει σε καταδίκη και πρόστιμο που ξεπέρασε τα 4 εκατομμύρια ευρώ. Το σύνολο των εκατοντάδων χωματερών ανά τη χώρα θεωρείται παράνομο και επομένως συνιστά έτσι κι αλλιώς μian ωρολογιακή βόμβα στις ήδη πολυτάραχες σχέσεις της χώρας μας με το ευρωπαϊκό (και ελληνικό...) δίκαιο.

Η κοινοτική νομοθεσία προβλέπει ότι μέχρι το 2007 πρέπει να κλείσουν όλες οι ανεξέλεγκτες χωματερές. Ότι μέχρι το 2011 πρέπει να γίνεται ανάκτηση του 60% και ανακύκλωση του 55% - 80% των συσκευασιών που σήμερα πετιέται στα σκουπίδια. Ότι μέχρι 2010 πρέπει να μειωθούν κατά 25% τα βιοαποδομήσιμα αστικά απορρίμματα, και μάλιστα να γίνει προσπάθεια να «κομποστοποιούνται» στην πηγή, δηλαδή στο σπίτι. Ότι αυτό το ποσοστό πρέπει να φτάσει το 50% μέχρι το 2013 και το 65% μέχρι το 2020. Ότι είναι υποχρεωτική η ανακύκλωση και εναλλακτική διαχείριση ειδικών κατηγοριών απορριμμάτων και αποβλήτων όπως τα οχήματα στο τέλος της ζωής τους, τα ελαστικά, οι καταλύτες, οι ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές, τα ορυκτέλαια, αδρανή υλικά όπως τα μπάζα, έπιπλα κ.λπ.

Κανείς δεν πιστεύει ότι η λύση στο πρόβλημα της διάθεσης σκουπιδιών και ειδικών κατηγοριών αποβλήτων είναι οι χωματερές, ούτε καν οι πιο οργανωμένοι ΧΥΤΑ. Στόχος είναι η μείωση των υλικών στο στάδιο της παραγωγής και ύστερα σε εκείνο της κατανάλωσης, η ανάκτηση και επαναχρησιμοποίηση υλικών, η ανακύκλωση και μόνο στο τέλος αυτής της διαδικασίας η ταφή. Ήδη πολλές ευρωπαϊκές πόλεις έχουν προγράμματα με στόχο τη μείωση των σκουπιδιών τους σε επίπεδα κάτω από το 20% του σημερινού.

Στην Ελλάδα, ούτε καν οι προβλεπόμενοι ΧΥΤΑ, ιδιαίτερα εκείνοι της Αττικής, δεν προχωρούν, αντίθετα επεκτείνεται το αίσχος της χωματερής των Λιοσίων και επιβαρύνεται επιπλέον με τις λυματολάσπες της Ψυττάλειας. Το διαβόητο εργοστάσιο ανακύκλωσης στα Λιόσια μένει κλειστό, ενώ το άλλο για την ξήρανση της

λυματολάσπης που είχε προβλεφθεί εδώ και χρόνια ίσως εγκαινιαστεί σε δύο χρόνια.

Δεν πρόκειται, πάντως, μόνο για πρόβλημα οικονομικό και τεχνικό που θα μπορούσε να λυθεί με την (απαραίτητη έτσι κι αλλιώς) αύξηση κονδυλίων, και δεν θα πρέπει να παραπλανώνται ή αυταπατώνται οι πολίτες και οι τοπικές αρχές. Είναι κυρίως θέμα άλλης οργάνωσης της καθημερινής ζωής, της κατανάλωσης, της άσκησης των εξουσιών, κεντρικά και τοπικά. Μια αναδιοργάνωση που θα οδηγούσε σε νέες οικονομικές δραστηριότητες και σε σημαντικές νέες απασχολήσεις, και η οποία ασφαλώς θα είχε ένα κόστος επένδυσης και λειτουργίας που θα έπρεπε να καλυφθεί από ... κάπου και κάποιους. Τέτοιες αλλαγές προκαλούν δυσπιστία και τελικά άρνηση και υπερήφανη αντίσταση στις κοινοτικές επιταγές! Τα πρόστιμα δεν θα αλλάξουν την κατάσταση. Εκκρεμεί δημόσια συζήτηση χωρίς λαϊκισμούς, υποκρισία και προσπάθειες μετακύλισης προβλημάτων και ευθυνών σε άλλους. Η βιώσιμη ανάπτυξη και η ποιότητα ζωής είναι «ακριβά» πράγματα αλλά με προοπτική, σε αντίθεση με τη φτήνια και τη ρηχότητα που διαλαλούνται ως φιλολαϊκές και οδηγούν ουσιαστικά σε αδιέξοδα και παρακμή.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στο περιοδικό ΟΙΚΟ της εφημερίδας «Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», Ιανουάριος 2006, σ.48.